

Dosarul nr. 3ra-299/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: T. Sîrcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Mihaila, V. Sîrbu, A. Minciuna)

ÎNCHEIERE

20 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Primac împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă,

împotriva deciziei din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 11 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă:

La data de 04 iunie 2018 reclamantul Alexandr Primac a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în perioada 1977-1990 a activat în organele Procuraturii Republicii Moldova, deținând funcția de anchetator superior a Procuraturii or. Chișinău a Republicii Moldova. În anul 2007, în baza Legii cu privire la Procuratură nr. 118-XV din 14 martie 2003, în vigoare la acel moment, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariu mediu lunar potrivit funcției deținute, cu respectarea principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu și a durat până la sfârșitul anului 2011.

A susținut că, începând cu data de 01 iulie 2011, contrar principiilor generale de drept și în temeiul Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 privind modificarea și completarea

unor acte legislative, Casa Națională de Asigurări Sociale l-a lipsit de dreptul dobândit în mod legal de recalculare a pensiei, fiindu-i aplicat mecanismul general de indexare la 01 aprilie a fiecărui an.

A specificat că, în legătură cu acest fapt, la data de 17 aprilie 2018 a expediat în adresa pîrîtului cerere prealabilă, prin care a invocat că organul de asigurări sociale i-a încălcat dreptul de proprietate dobândit anterior pe cale legală, prin aplicarea obligatorie pentru procurorii pensionați a principiului recalculării pensiei la majorarea pensiei, având în vedere majorarea salariului procurorului, în temeiul Legii nr. 37 din 07 martie 2013 privind modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, Legii nr 3 din 25 ianuarie 2016 cu privire la procuratură, art. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2017 privind modificarea și completarea unor acte legislative.

A afirmat că, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-861/18 din 15 mai 2018, i-a fost refuzat în admiterea cerințelor, refuzul fiind argumentat prin faptul că, începând cu 01 iulie 2011, ca urmare a modificării art. 73 din Legea cu privire la procuratură, prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurărilor sociale de stat nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 și potrivit art. 13 din aceasta lege, pensiile se indexează anual la 1 aprilie, în așa mod, temei legal de a recalcula pensia, ca procuror din salariul majorat al procurorilor în exercițiu, nu este.

A precizat că, cuantumul pensiei i-a fost calculat și ulterior recalculat în mărime de 80% din salariul mediu lunar potrivit funcției deținute, cu recalcularea acesteia la fiecare majorare a salariului mediu lunar a procurorului în funcție, (01 ianuarie 2016 – 01 ianuarie 2018) în baza Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la salarizare în sectorul bugetar.

A punctat că, conform prevederilor art. I alin. 2 din Legea nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2013 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului, cu vechimea în muncă până la 15 ani, a fost majorat cu 30 %, începând cu 01 aprilie 2013.

A notat că, conform art. XXIX din Legea nr.152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 01 august 2016, salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, și Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, luând în considerație nivelul procuraturii în care procurorul își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

A relevat că, în temeiul art. 5¹ alin. (2) lit. c) din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013, procurorul care are o vechime în muncă, în funcția de procuror de peste 12 ani, i se stabilește salariul de funcție în cuantum de 3,15 salarii medii pe economie, iar potrivit informației prezentate Casei Naționale de Asigurări Sociale de către Procuratura Generală, reieșind din cuantumul salariului mediu pe economie realizat în anul 2015, care constituie 4610 de lei 90 bani, mărimea salariului lunar al procurorului din Procuratura Teritorială, care are o vechime de peste 12 ani, se prezintă în felul

următor: $3,15 \times 4610$ de lei 90 bani = 14524 de lei 33 bani.

A relatat că, ulterior, în temeiul art. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Teritorială în exercițiu, care are o vechime în muncă de peste 12 ani, are dreptul să primească pensia în mărime de 80 % din suma de 14524 de lei 33 bani, care constituie suma de 11619 de lei 46 bani.

A elucidat că, cele relatate atestă despre caracterul ilegal al răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că la momentul actual, temei legitim de a recalcula pensia ca procuror din salariul majorat al procurorilor în exercițiu, nu există, or, Casa Națională de Asigurări Sociale, la examinarea cererii prealabile, nu a determinat corect raportul juridic în cauză, a interpretat eronat prevederile legale, circumstanțele care, în esență, au și generat aplicarea incorectă a prevederilor legale, ce reglementează raporturile juridice legate de stabilirea și recalcularea pensiei reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorilor în exercițiu, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, în așa fel, fiindu-i încălcat grav dreptul de proprietate (pensie), dobândit anterior licit, prin aplicarea obligatorie pentru procurori a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

A solicitat recunoașterea ilegalității răspunsului nr. P-861/18 din 15 mai 2018, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă, conform prevederilor Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, potrivit căreia, salariul procurorului, cu vechimea în muncă de până la 15 ani, a fost majorat cu 30 %, începând cu 01 aprilie 2013 până la 31 iulie 2016, obligarea restituirii și achitării pensiei pentru vechimea în muncă, în temeiul art. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Teritorială în exercițiu, care are o vechime în muncă de peste 12 ani, cu recalcularea acesteia, începând cu 01 august 2016, în mărime de 80 % din suma de 14524 de lei 33 bani, care constituie suma de 11619 de lei 46 bani, obligarea recalculării pensiei, de la 01 aprilie 2017, având în vedere majorarea salariului de la 01 aprilie 2017, ținându-se ulterior cont de modificările posterioare ale legislației în cazul majorării generale a salariului procurorului în funcțiune.

La data de 05 septembrie 2018 reclamantul Alexandr Primac a depus cerere de concretizare a pretențiilor, în care a indicat că în procesul întocmirii cererii de chemare în judecată a comis o greșeală tehnică și aritmetică și anume: la pct. 3 din solicitări, perioada din care este necesar de efectuat recalcularea pensie în legătură cu majorarea cu 30 %, este 01 aprilie 2013 - 01 februarie 2014; la pct. 4 perioada recalculării în legătură cu majorarea cu 80 %, este 30 noiembrie 2016 - 01 aprilie 2017; la pct. 4 unde se vorbește despre salariul mediu pe economie a fost greșit luat în calcul salariul mediu pe economie pentru anul 2015 care constituie suma de 4610 de lei 90 bani. De fapt, trebuie de luat în calcul salariu mediu pe economie pentru anul 2017, care constituie 5600 de lei. Așadar, calculul va fi efectuat în modul următor $3,15 \times 5600$ de lei = 17640 de lei $\times 80 \% = 14112$ de lei.

Prin hotărârea din 11 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a

fost admisă parțial acțiunea depusă de Alexandr Primac, a fost recunoscut ca fiind neîntemeiat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nr. P-861/18 din 15 mai 2018, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova să recalculeze și să-i achite lui Alexandr Primac pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul procurorului, în exercițiul funcției, începând cu data de 05 aprilie 2013 - până la data de 01 februarie 2014, după creșterea salariului cu 30%, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Socială a Republicii Moldova să recalculeze și să-i achite lui Alexandr Primac pensia pentru vechime în muncă începând cu 01 decembrie 2016, în temeiul art. 5¹ din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor (Legea nr. 152 din 30 iulie 2016, în vigoare din 01 august 2016) și în temeiul art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 (în vigoare de la 01 august 2016), după creșterea salariului cu 35%, reieșind din funcția deținută și a fost obligată Casa Națională de Asigurări Socială a Republicii Moldova să-i achite lui Alexandr Primac pensia pentru vechime în muncă, în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

Prin decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 11 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a ajuns la o concluzie justă și întemeiată privind admiterea cerințelor reclamantului, or, dreptul la pensie a fost dobândit de reclamant odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă la 02 august 2007, iar drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nu-i sunt aplicabile.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a învederat că, reclamantul beneficiază de dreptul la recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă reieșind din salariul procurorului, în exercițiul funcției, conform prevederilor Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, începând cu data de 05 aprilie 2013 (data intrării în vigoare a Legii nr. 37 din 07 martie 2013) - până la data de 01 februarie 2014 (data când a fost suspendată plata pensiei), după creșterea salariului cu 30%.

De asemenea, instanța de apel a invocat că, prima instanță corect a conchis și asupra faptului că, cerința reclamantului privind recalcularea și achitarea pensiei în contextul Legii nr. 37 din 07 martie 2013 poate fi dispusă din data intrării în vigoare a acesteia, adică de la data de 05 aprilie 2013 și până la data sistării achitării acesteia 01 februarie 2014, dat fiind faptul, că legea produce efectele juridice și este generatoare de drepturi și obligații de la data intrării în vigoare a acesteia. Astfel, cerința reclamantului privind recalcularea pensiei începând cu 01 aprilie 2013, corect nu a fost admisă, fiind dispusă recalcularea începând cu 05 aprilie 2013 (data intrării în vigoare a legii).

La fel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a relevat că, instanța de fond întemeiat a constatat că reclamantul beneficiază de dreptul la recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din

salariul procurorului, în exercițiul funcției, în baza art. XXIX din Legea 152 din 01 iulie 2016, în vigoare din data de 01 august 2016, privind modificarea și completarea Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, ținând cont de prevederile art. 60 al Legii nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la procuratură.

Pe cale de consecință, instanța de apel a conchis că, instanța de fond corect a menționat că reclamantul beneficiază de dreptul la recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă, în temeiul art. XXIX din Legea 152 din 01 iulie 2016, în vigoare din data de 01 august 2016, și ținând cont de prevederile art. 60 alin. (2) al Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la procuratură, nu de la data de 01 august 2016, ci de la data la care achitarea pensiei pentru vechime în muncă a fost reluată de către Casa Națională de Asigurări Sociale, și anume din 01 decembrie 2016, ori temei de a dispune recalcularea și achitarea pensiei pentru perioada sistării acesteia instanța de judecată nu a stabilit, iar reclamantul nu neagă și nu înaintează careva pretenții privind sistarea achitării pensiei pentru vechime în muncă în perioada 01 februarie 2014 - 30 noiembrie 2016.

În concluzie, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a statuat că, argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova precum că începând cu data de 01 iulie 2011 pensia procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 01 aprilie conform art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, nu pot fi reținute, or acesta contravin cadrului normativ național.

La data de 03 ianuarie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului recurenta a reiterat aceleași argumente care au fost susținute și în instanțele ierarhic inferioare, insistând asupra faptului că conținutul art. 46² din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare până la 01 ianuarie 2017) nu prevede faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor. De altfel, începând cu data de 01 iulie 2011 pensia procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 1 aprilie conform art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

La data de 25 februarie 2019 Alexandr Primac a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat și menținerea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 21 noiembrie 2018, iar recurentul a declarat recurs la data de 03 ianuarie 2019.

Astfel, recursul, declarat la data de 03 ianuarie 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru